

O glumă
tragică

Troilus și Cresida

Un Prolog (Bogdán Zsolt) sec, tăios ne pune în gardă că tot ceea ce va urma s-ar putea să nu fie doar comedia spumoasă a unei (unor) antice povești de dragoste.

Începutul propriu-zis e totuși lent și se și joacă "expozitiv", prima parte a spectacolului nemulțumind ca ritm, în ciuda faptului că plastica imaginii scenice, cultivând compoziții de mare rafinament cromatic, oferă o delectare reală. Contribuie la aceasta, în egală măsură, costumele create contrastant de Dobre Kóthay Judit și ingeniosul dispozitiv scenic imaginat de Andrei Both, permițând rapida schimbare a locurilor de jos, chiar dacă se va dovedi uneori mult prea **limitativ** pentru mișcarea în scenă. Are în schimb rara calitate de a fi intrinsec **dramatic**, de a sugera continuu conflictualități virtuale, cultivând el însuși o violență cromatică lipsită de echivoc. Să adăugăm imediat că sugestivele costume ale lui Kóthay Judit – inspirate, atât de linie, cât și ca alegere a materialelor și dispunere a culorii – sunt completate nu o dată de măști de sorginte arhaică, poate mai greu de "localizat", dar nu mai puțin concludente ca expresivitate.

Iar muzica de scenă semnată de Iosif Herțea, care nu se fește de sonoritățile tam-tamului, ne atrage atenția că ne aflăm – poate atunci, ca și acum! – într-o lume cvasi-tribală. Iar dacă la toate acestea adăugăm și savoarea dată de un constant umor regizoral, ce privește – deocamdată – cu detașare lucrurile, permițându-și să le parodieze cu o ironie fină dar acidulată, ce alternează cu tușe voit caricaturale, căpătăm măcar o sugestie a "atmosferei" acestui spectacol, pe care numai lentoarea îl împiedică a fi unul excelent, **da capo al fine**.

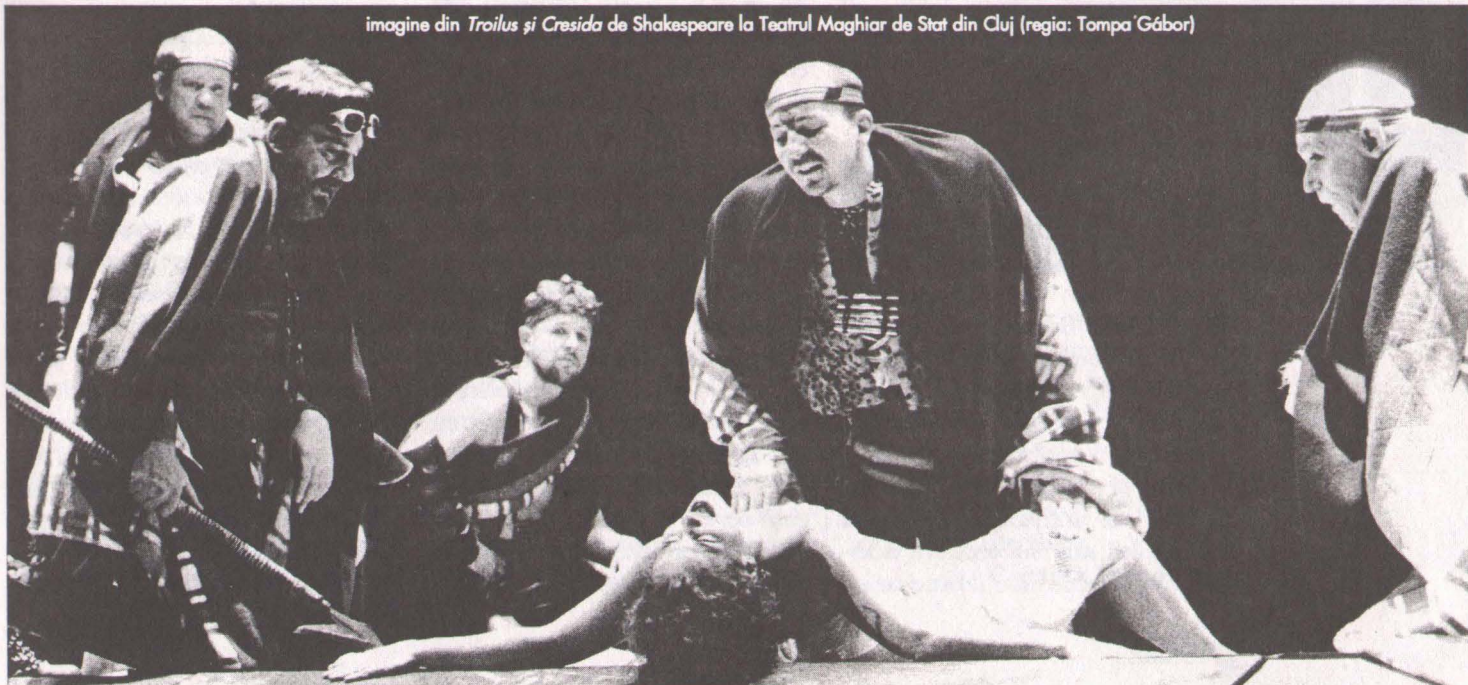
Câtă vreme mărunț discordiei îl constituie o femeie aproape la fel ca oricare alta, iar cele două tabere excelează doar prin infatuarea belicoasă a eroilor, neangajați încă într-o confrun-

re directă, lucrurile nici nu merită să fie privite altfel decât "la rece", stupizenia "conflictualității" traducându-se – cu umor – până și în mantiile beligeranților, făcute din același material și în aceleași culori, roșu și negru, dispuse însă invers.

O încântătoare Casandra (Lázár Gabriella) poate apărea cu arc și săgeată, năvalnicul Troilus (Dimény Áron) nu e departe de alura unui hippy, feciorelnica dar persuasiva Cresida (Laczó Júlia) e doar sumar îmbrăcată, în vreme ce Elena (Pánek Kati) descoperă **avant la lettre** ținuta **topless**, răspândind în juru-i o senzualitate difuză, dar insidioasă. Fanfaronada lui Ajax, jucată ceva mai gros de Jancsó Miklós, e contrabalansată de jocul subtil și catifelat al lui Csiky András, un Pandarus trăit probabil și prin Orient, căci

TROILUS ȘI CRESIDA de William Shakespeare • Traducerea în limba maghiară: Szabó Lőrinc • TEATRUL MAGHIAR DE STAT din CLUJ • Data reprezentației: 11 februarie 1998 • Regia: Tompa Gábor • Decorul: Andrei Both • Costumele: Dobre Kóthay Judit • Muzica: Iosif Herțea • Distribuția: Bogdán Zsolt (Prolog, Thersit), Senkálcsy Endre (Priam), Kardos M. Róbert (Hector), Bács Miklós (Paris), Szabó Jenő (Helenus), Dimény Áron (Troilus), Dimény Levente (Deiphobus), Szotyori József (Margarelon), Salat Lehel (Aeneas), Szilágyi-Palkó Csaba (Antenor), András Lóránt (Calchas), Csiky András (Pandarus), Nagy Dezső (Agamemnon), Dehel Gábor (Menelau), Hatházi András (Ahile), Jancsó Miklós (Ajax), Orbán Attila (Ulise), Boér Ferenc (Nestor), Bandi András Zsolt (Diomede), Madarász Loránd (Patroclus), Ille Ferenc (Alexandru), Panek Kati (Helena), Tordai Tekla (Andromaca), Lázár Gabriella (Casandra), Laczó Júlia (Cresida); în alte roluri: Posta Ervin, Laczó Róbert.

imagine din *Troilus și Cresida* de Shakespeare la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj (regia: Tompa Gábor)

steie – în materie de dragoste – nu numai regula, ci și tehnica jocului. Pecetuirea dragostei dintre Troilus și Cresida de către Pandarus e una dintre scenele antologice ale spectacolului, și ele nu sunt puține. Apariția lui Calchas (András Lóránt) pe picioaroange sau catalige va avea darul de a sublinia puternica **teatralitate** a montării semnate de Tompa Gábor, cu un simț al distribuției pe care îl au doar marii regizori.

L-am lăsat nu întâmplător mai la urmă pe Bogdán Zsolt, de o necruțătoare încrâncenare împotriva tuturor în Thersit, un original purtător de vești handicapat fizic, care-și târăște o dată cu picioarele paralizate nu doar amărăciunea, ci și veninul. E

poate singurul care-și dorește efectiv războiul și nu pierde nici o ocazie ca să-l provoace. Actorul știe să-și mobilizeze atitudinal fiecare tăcere, iar replicile sale vibrează asemeni unei lame de oțel nemulțumite că-și risipește tensionarea lăuntrică pe cine nu merită.

N-aș vrea să uit a aminti compozițiile de grup, realizate de Tompa Gábor cu o vădită plăcere a plasticității imaginii scenice, dar și cu o vădită plăcere a parodierii solemnităților de tot felul, în care se complac îndeobște indivizii, la adăpostul grupului.

Prea multa hârjoneală erotică, de toate soiurile, la care am asistat n-a fost totuși una de bun augur. Treptat, dispozitivul

scenică dă la iveală panouri înșăngerate, violența se înstăpânește asupra minților înfierbântate ale oamenilor, iar jocul de-a războiul devine o glumă tragică, imposibil de ținut sub control. Cutremurătoarea imagine finală a celor morți în acest măcel absurd pare a face racordul la holocaust, spunându-ne de fapt că ororile războiului, pornit poate din motive la fel de stupide, n-au încetat să existe, chiar dacă ne e mai comod să nu observăm cum înaintează pe nesimțite, înconjurându-ne. Gluma care devine tragică e o temă de meditație cert contemporană. Iar finalul spectacolului ne interzice să rămânem indiferenți.

Victor Parhon

Mihai Coadă și Daniela Moldovan în *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais la Ploiești (regia: Lucian Sabados)

Pasiunea pentru secolul XVIII francez mărturisită de directorul teatrului, în același timp și regizorul spectacolului, ar fi trebuit, poate, să fie ceva mai rațională: să presupună și puterea de a-i face pe ceilalți să înțeleagă farmecul obiectului sau subiectului adorat. Or, spectacolul izbutește să

Nunta și divorțul

Nunta lui Figaro

NUNTA LUI FIGARO de Beaumarchais. În românește de I. Stroescu și Anda Boldur • **TEATRUL "TOMA CARAGIU"** din PLOIEȘTI • Data reprezentației: 1 aprilie 1998 •

Regia și ilustrația muzicală: Lucian Sabados • Scenografia: Anca și Daniel Răduță • Distribuția: Ionuț Antonie (Contele Almaviva), Roxana Ivanciu (Contesa), Mihai Coadă (Figaro), Daniela Moldovan (Suzanne), Lucia Ștefănescu (Marceline), Marian Despina (Antonio), Theodora Cârstoi (Fanchette), Dragoș Câmpan (Cherubin), Alexandru Pandele (Bartholdo), Ilie Gălea (Bazile), Daniel Chirea (Don Gusman Brid'oison), Victor Stănescu (Grippe-Soleil).

obțină participarea publicului exact în punctele în care – prin efecte mai mult sau mai puțin controlate – povestirea scenică dobândește o suspectă autonomie față de text. În sine nu e blamabil faptul că palatul contelui Almaviva arată cu un apartament de bloc confort sporit (scenografia: Anca și Daniel Răduță). Dar nici regizorul, nici actorii nu observă inadecvarea: alaiurile alcătuite din câteva persoane îmbrăcate în ponosite costume de epocă sunt menite să sugereze fastul sărbătoresc al unei nunți cu multe alte ramificații sentimentale.

Prin pantomima cu umbre, ilustrată abundant muzical, cu care

începe spectacolul ni se induce ideea unui joc secund: nimic din ce urmează nu trebuie luat în serios. Dar ipoteza este spulberată de jocul actorilor: ei nu sunt jucăuși, ci falși; nu sunt imaginativi, ci dezordonați; absența stilului (a oricărui stil) este covârșitoare. Paradoxal, tocmai această incongruență provoacă râsetele și aplauzele sălii (deosebit de prietenoasă în seara tumeului bucureștean). Și dacă neîmplinirile spectacolului pot fi atribuite unei eclipse a meșteșugului, reacția sălii – așa entuziasată cum era – spune mai mult despre divorțul dintre public și teatru decât orice "hotărâre" a judecății critice. **M.B.**